

اوستش عورمیه مجموعی

هفتہ لق سیاسی، ادبی، علمی غزہ در

جلد : ۳

ضنه : ۲ شعبان ۱۳۳۶ جمعه ایستادی ۱۸ مایس ۱۹۱۸ نومرو ۴۷ - ۶۸

عریف و ملتم

دنیانک هان هر یرنده - الا آز ایتالیاده، اوندن دها آز یونانستانده - یهودی وار. بونلرک تابعیتلری کبی لسانلری ده آیریدر. یوکسک یهودی طبقه‌لری، سجیه اصلیه‌لری اولان عملیته خلل کله‌مک اوزره ساکن اولدقلری مملکتتلرک یوکسک طبقه‌لرینی کندیلرینه اورنک اتخاذ ایتشلر؛ اوNLرکبی اوبلشدادر.

بونک ایکی مستثناسی وارددر: روسیه‌ده کیلر و بزده کیلر. روسیه‌ده کیلرک اکثریتی، (آشکه‌نازیم) موسویلری، بوزوق و (ییدیش ژارغونی) دنیلن بر آلامنجه ایله متکلمدرلر. بزده کیلرک اکثریتی (سه‌فارادیم) بخ اسرائیلی بوزوق و (اسپانیول ژارغونی) دنیلن بر اسپانیوجه ایله متکلمدرلر. بونلرک اقل قلیلی ترکلکه تمثیل ایتشدادر. لکن، فطرت اصلیه‌لری مختلف اولاماشددر.

بو مطالعاتی نیجون در میان ایدیورز، بیلیر میسکن؟ یهودیلر - ناسیون - مقابی. بر «ملیت» تشکیل ایتمزلر. هر یرک یهودیسی، مهما امکن، اویرده ساکن ملت اعضاستندندر. یهودیلرک هیئت مجموعه‌سی بر «دین» و بر «عرق» تشکیل ایدر. بر آمریقا یهودیسی ایله

ایمک دیگله بن عنانلی بن ایدم . اثری ده بلکه ایمک کورهق ، هله مؤلفی ایمه برابر مطبوعه به برابر کیدن بن ایدم ... بناء عایه بیلیورم . بوندن سنه لرجه اول (مدابن خراهه لری) ای ده حسین دانش بلکه بکا اتحاف ایتھدی ؛ بن ده او زو شجه بز مقدمه یازوب با صدی مشدم . فقط سز حسین دانش بکه ناصل التفات ایدیور سکن ؟ او رشی تحقیق ایده بیلیرمی با ؟ هم زردشت نور کدی دیدی می با ... ؟

تفصیلاتی بر ایکیزده کندیکنی قورتاڑه ق ایچون نه دیمه به جعسه کز اولاً اونی - و بله بیکن . سز (طوغدو ۋادىن) نور کدرا . دیدیکن ، [اوغلى زردخت ده نور کدرا مفان کروهندن ایدی . مەدلۇك نورانی اولدوغى شىبەھ كوتورمىز . بىرچوق علاما بونى ادعا ایدیور بن ده قطامىا او فکردهيم .] دیدیکن . حتی اوقدر دیدیکن کە . جەشید ، دایاق قو ، قودامان ودھا بىرچوق شىلر نورك اولدی . حسین دانش بلک سز کام ناز کام استهزا ایدر کېيى : [ایران مەدینەندن بىزه ھېچ رشی قالمیور !] دەنجە ، ذات عایکنیز : بىنە عىنى غرور ئەلمانه ایله : [اونى دوشۇنڭ سىكۈشم و ظيفە مند كىلدر ! ...] دې جواب وېرىدىكىز ایدی . خاطر كىزده دریا ؟ .. شىمدى لطفاً بونلره قارشى كندیکنی قورتاڑى سکن و (هەزى روولىسىن) ئى بکایيورم . سکىت لرى آقفادارى دىك ! بکا او كاشىدىن دليل كىرىپكىز : قىصە كىم ، بىخى بېتىدهم . تفصیلاتی كتابىزه صاقلازار .

رضا توفیق

فیلسوف رضا توفیق بلک افندي

محترم افدم

سزکە مباحثى يە باشلا دىغە كونىنېرى بىر بىر اخطار ايدىكىم آثار ذهولكز قارشىسىنە آلدېشكىز وضع غربىب ، آرتق بکا شوياز دىغە جوابى ده لزوم سز بىركفت كې تاقى ايدىبرەجىك بىر حاله كەلدى . انسان بىر مناقشه ده ذهولى آنچىق سز كىز قدر آچىق بىر مايى سېتىلە اعتراض ایده بىلير . بن بواعترافاندە مستهزى بىر شهرتىڭ اوغرادىنى انكىمار قطۇمى ایله يالكىز حس تىرىخە خطاب ايدن بىر طور التجا كى او ضاع تسلیم بىقى پك آپى فرق ایدیورم .

امين اوكلزك بىكۈن كۆستەدىكىنچىز شوتلاش بىن متأثر ايدر ، قاتق سزك هەشىئە تجاوز ايدن جرأت افاداتكز ، بىآز دە قىرمادقىعه بوبىخى بىراقماق بىن ایچون مەم بىروظيفە اولدى . مطبوعات عنانىيە ، بولىه مناقشەلرده صحائف نشرىياتك بىرسو قاق غوغاسىلە صارىچلاجق چامورلى قالدىرى ملردىن . پك چوق يوكلك اولدېغى سزه انبات اېتىلەيدر .

استېمالك بوصىيەلر اوستىنە آزادىنى نزامىتى اك زىادە تأمين ايدەجىك مؤثر تىجرىلە ، اىشته بولىلە عوامك تقدیراتى ادامە شەھرت ایچون كافى كورن ، مەتكىم و هەحالىدە كولونج (علمالقلر) كى التهائى (ياكىڭىم) دېيە جىكى موقۇلە دوشىدىكىنى اشكار حمو مىيە تلىقىن ايمك اولاًىقدىر .

(روولینسون) که کم اولدیفینی بیلمکده (ذهول ایتم) بیوریورسکن رضا به! بو موسایی بیله یوبده توراندن و عظ ویرمکه بکزه یوز. شخصیت عرقیه سی ایاته چالشیدیگرکن مدلرک لسانی آیلاک دفعه کشف ایدن ذاتی ایشیتمه دیگرکه بحث هانکی قسمیله مشغول اولدیکن! نز روولینسونی طویامش اولدیفکن کی کندیستنک مد لسانه طائ محکوکانی بولوب استنساخ ایتدیکی (بیستون) آبدهستنک اسمنی ده یاکلش یازیور دیگر. بورایه (بیستون) دینین به ذات فاضلانه لری دکلیدی؟ یا للعجب! اهل بیت رسالتک شدتی بر مدافعی کشیلن امی بردرویش، قارشیستنده کیلوه حد تلشمش!

— سر اصل بیلمیور دسکن، خاسسان، خوسسان حضرت معاویه نک قیزلریدر. دیمه عتابده بولونمش! کندیسی دیکلیملو شاهنیو مشلو : دینمش که :

— او خاسسانه دکل حسندر، خوسسان دکل، حسیندر، معاویه دکل معاویه در. قیزلری دکل، اوغلاریدر. حال بوکه اویله دکل؛ بحث ایتدیککن ذوات محترم، امام علی نک اولادیدر.

مزده طبق بودرویشی تقدیم ایتش اولیورسکن عنیزم! بربرهه قارشدیدیگرکن بر طاق اسلامی تصحیح ایچون نزه اخطار ایله بیورم :

— مدلره بر نسلدن عد ایتدیککن بارتلر ظن ایتدیککن کی (فارسلر) دکل، آرسازیدر. مد لسانکه کاشقی ژورژ روولینسون دکل؛ اونک براذریدر. بویازینک بولوندیغی بر (بیستون) دکل، (بیستون) در. آریالرک ظهور ایندیکی موقعت اصل اسمنی آربانم وائه بو دکل، آربانه وجودر. حال بوکه اوده دکل آیراویزه در!

با اخطار آنه قارشی - بک اسی بر تعییر ایله - آغزیکن طاش آلدیکن : بیلم، بو تعییر معاوم هایکنی؟ اساطیر ادبیه سنده اوذجه مشهور اولان (بیستون) ای خریطة معلومانکن که یاکلش قید ایتدیککن (ایران) لساننده بزم بومتلزی برینه «براب کاوخ می مالید» سوزنی قولاندیلر. اینا غازمه کن زدشته متعلق اثرلری تحقیق ایچون کندیستن سراجعت ایتدیککن فارسی معلمینه صوریکن که آکلایکن! سر زک کی فضایله اقت کتابه باقق یا قشاده اونک ایچون سویله بیوروم. باقمه ایدیکن، شویخشده یاکلشلریکن او زون بربجه استغفار تشکیل ایتمدی! ایسترسه کن، آرتق سکوت بیوریکن! اک بلیغ ایضا حاتکن، یازمادقلریکن اویور. بویله جواب ویره مدیکی شیلری سکوت ایله پکشیدن کورولتوجی معازضلو نه به بکزه بیلمیسکن، رضا بک! ایچرسی حامضی مایعات ایله طولو اولان شیشه لره! بونلر شدید بطرافه ایله آچیایر. فقط کیمسه بی او لدیرمن، یار الاما ز. طبایی آتدیکی؟ طوردر. او ندن صوکره کو بورسده حکمی بوقدر. آغزی قولایجه قبانیر. لطیغه بی سومه سه کن، سره بویله توجیه رده بولونمازدم. سر فیلسوف، دوقتور، شاعر، علم ادیان معاوم، دهات سیاسته دن، خطیب، واخ برداشکن، شهدی اثنوغراف ده اولدیکن. کلسون کاشنای تجهیل! فقط ایل او غلی هرزمان، قره وزیرک مه بله حکایه سیله انسانه (ماشاء الله) دیز، جواب ایست. سلامت حامه ایچون موقعتاً استهز الریکزه تحمل ایده بله جک ایکی کیمسه، نم کی قارشیکن دیگرلوبده (سویله بکن، باقلم!) دیبورنجه قول تو غنکن آلتنده کی یالدیزی مجلداتی تحمل ایچون باب هالی جاده سنده محفل تأسیسته حاجت قلما به حق! شهدی هر کماله قسطاری بلنده در. بز او قودت، بز او قودت، بز او قودت بردق،

ظرزندہ دعوالله بتوان عالم عرفانه تحقیقی قورمیش اولان ارباب کبر و غرور که بولله، دائم اتصاریفه قالقشدیلیغی صیغه لرد کی (قاف) لری برآردیه کتیروبده : - باق غوقوق! چیقدی . دیسوردلو .

صوک مکتبکنده کیریشیدیکنر مناظره دن بحث ایدرکن ، « بعضاً بولله چیناسیقیلرده یا پدیغیکزی » سویلیورسکن . فنا ادمان دکل اما ، صالحیه ای طوتوناما مشسکن! دوشہ جکسکن و دیکه قلامدی . ایلک پرنده بی بر سقوط تعقیب ایتدی . شمدی یا کاشلریکنر ویردیکی بر تائیله :

— ذهولک سببی سزه آکلاشه بیلیرم . ذهولمن آشیری کیفه کادیکن !

یولنده اعترافات وار ! (بیستون) دن سزی (پارت) لرک ارواحی کورمه شرسه کیم بیلیر تورانی او ندقیلرنه نه قدرندامت ایتشلردر . باقسه کنزا . مدلر بیله ذات فاضلانه کنزا هويت عرقیه لرنسی آکلاغمغه باشلادیلر . مکتبکنر صوکنده :

— بن مدلر تورانی، دکل، دیمیورم . اوله ماژ، ممکن دکلدر، دیسورد .

کی غریب جمله لرله تشوش افاده نک قراکلقلرنده صیغینه حق ماجلر آرایورسکن . سزه (مدلر تورانی دکلدر .) دیمه مشدیکن او بله می ؟ او حالده بومباخته نزه دن چیقدی ؟ بن سزه ایلک زمانلرده برآز او قویکن . دیدم . شمدی ده او قونکنی دیمه جکم ؟ ! افکار عمومی بی کولبردیکنر کونلره کولنج او لدیغیکنر دوره آرمه سنده چیردیکنر صفحات تنافقی ، لطفاً برآز کوز او کنه کتیریکن ! سزه بو بحثه کیردیکن زمان نظریکنده مدلرک هویت عرقیه می قارخانه معلوم دکلدی . مباحثه ائمانده فکریکن تبدل ایتدی . مدلرله ایرانیلرک براصلدن او لدیغی اثبات ایچون ، کتابلردن ذلیللر کوسه ترمه قالقشدیکن . شمدی ، همنی اعترافلرله : (تورانیدر دینلرده اولشسه ده ! ..) تأویللرینه باش اور مق حسابکنر کلیور .

یازدقیلریکنی بردہ زحمت ایدوبده کندیکن او قوسا کن فنا اولماز . . . اولجه « مدلری توران عرقه منسوب بر قومله برلشیدیرمکی خاطردن پکیرمش برئه توغرافی ایشیتمه دیکنکنی » قطعیتله دعوی ایدن اسانکنر ، بو کون فکری نی . تأییدده علما نک (اکثریتنه) صیغینیور . باق کن نه دیسوردسکن :

« علما نک اکثریت کلیه می (یعنی اولکی کی هپی دکل، ایشته رجعت بوکا دیرلر !) قطعیاً ادعا ایدیسوردکه (مهد) لزایله (فارس) لر عین ملتدرلر . مهدلر مدنیتی آثوریلردن آمشسلر . فارسلرده ده دلردن تاق ابدهرک (مهد و فارس) بر دولت معظمه تشکیل ایتشلر . نه یا پارلرسه یا پسینلر ! بونخوصده دخی بنم دعوام ایله علاقه دار اولان برجهت یوچ ! یا لکن جدی علمادن بر ذات (اعترافات باشلایور !) فرانسیز مستشریتندن موسیو (اوپر) برایکی کلیه به باشقه تورلو برمغنا و برهیلمک ممکن او لدیغی دهه دار بر فکر ایلری سورمهش ، (مادا) کله سنک تورانیلرجه هملکت معنائنه کلیر او لدیغی ادعا ایتش ؛ کذک (دایاق قو) لفظنک دخی تورانی برکله اولوب (باشقه - دایا) ایله (قانون - اوققو) عنصرلرندن سرک او لاسی احتمانه ذاهب اولیش ! » پکی ! سزک ادعا کن نزه ده قالدی ؟ هانی ، مدلری تورانی بر عرق ایله برلشیدیرمکی خاطرندن پکیرمش برئه توغرافی ایشیتمه مکنر مسنده دعوای وقوف ! اوپر نک عد عاسنی نه قدر تخفیف ایسنه کن کن دیسنک آچیدن آچیغه (مدلر تورانیدر) دیدیکنی آثار علمیه صحیفه لرندن قالدیره ماژسکن ! سزک قولکنر کوره (اوپرت) یا لکن همدانک مؤسی اولان (دایاق قو) نک اسمنی تحلیل ایدوبده بونک (توران عنصرلرندن سرک بر لفظ) اولاسی احتمانه

ذاهب اولش کی کورونیور، اویله دکل؛ علم اقوام و تاریخنگه بک مهم بر شعبه سنه مؤسسه‌سوزدن
خاییلان بوقاصل ذات، « مد ایپراطور لرینک (هرودوت) طرفندن نقل ایدیلن عنوانلری تمامیله آری
برشکله قونولش توران اسلو ندن عبارت اولدیغنى-اویله مشدر. آ کلابور میسکز رضا به! مد حکمدار لری
کاملًا توران اسلو لریه آ کلیبوردی. مورخ شهر (ماسپه‌رو) به اعتماد بیور رسه کز کندیستنک
« اقوام شرقیه تاریخ قدیمی Histoire anciennes des peuples de l'orient عنوانلی اوندن
(صحیفه ۰.۶۰). عیناً آلدیغیم شو عباره بی اذقویکن! »

Selon Opert les nome d'Hrodote représenteraient « les formes aryanisées
des noms touraniens, dont Ctesias nous a donné la traduction perse».

معنایی :

« (اوپرت) لک فکرینه کوره (هرودوت) لک نقل ایتدیکی اسلو، تورانی آدلرک آریلشند بولش
شکلری خی تئیل ایتمک لازم کایبور. (سته زیان) بو اسلو لک بزه فارسی ترجمه سی و بر مشدر. »

بخت هانگی ایپراطور لر، خاک اولدیغى پکیدن تائید ایده بیمی؟ اولکی مقاالتده بر چوق دفعه
تکرار ایلدیکم کی بونلر (کیخسرو) لک تأسیس ایتدیکی (کیانیان - آخامه نید) دولتندن اول مدیاده
حکم سورن (مه) حکمدار لریدر که ایچلرندن بو کانیلرک (دیوجس) دیدکاری (دایاق-قو) دخی موجود در،
بن متره (اوپرت) لک بویله دیدیکنی قاج دفعه اخطار ایتمد. بر دلو اینا نادیکن، حقایق تحریف
ایدیبور، دیدیکن. شمدیکی بر اعترافی؟ بوقسه عین معلومانی کویا کندی طرفکزدن ایراد ایدلش
برشی کی کوسترمک بولنده بر معرفتی! هر حالده بات غریب برشی! حقیقته بو درجه یاقلاشمیش ایکن
منشانی یالکن نظری بر اصرارده آزادیم علی برجوع ایله تکرار اسکی فکریکزه عودت ایدیبور سکر!
مدعا بز پنه شوشکله کیمیبور:

« بوقون علمانه آجحق بر Suggestion یعنی وارد خاطر اوله بیلن بر فکر دیه تلقی ایتدیکی
شوم لاحظاته استناداً بدلرک تورانی المنشأ اولدیغى ادھایه قالشمق خې ئەلکدر. غبنا فاحشدەر. »
موقتاً بونخفتی، بوجلوی قبول ایتش فرض ایدالك ایسته بورم. چونکه او فکر لە ذات حکیم‌لرینک
مسلسلدن اعتزال ایتدیکم حاله سائر بر چوق علمایه تبعیت ایتش اولدیغى کوریبورم. اولاً: پنه
(اوپرت) دن باشلايم: تزللاً شهرت و فضیلتى تصدیق ایتدیکز بوداڭىتى (بىلەل بچۈن تورانىدە)
دیدیکنی ماسپه‌رو، ئىلزه (هقلو، مارپوس فونتان و آبل هو والاق کی مختلف علماء تصدیق ایدیبور.
بونلره اینا نامايكىز. فقط حسین دانش بکه نه دىرسکز؟ ایشى او ده تعلم فارسیسندە عیناً شو
صوزلاری يازمش:

« فرانسەتكە متبحرين علماسندن (اوپرت) مەبەيلەر ایرانی او ما يوب تورانی اولدیغى ادھا ایتش
و کانیلردن قالان آمار محاکوکەتكە برنجىسى اسکی فارسیله واوجىنجىسى ساسانیلر دورى فارسیسیله يازلىش
اولدیغى کی ایکن جىستىكە مدیه اسمايىلە یمنى توران دىليلە يازلىش اولدیغى ايلرى سوردەش و بوق
دلاعل علمیه ایله انبات ایتمکە چالشىشىدەر. »

دېمک، اوپرت، بونخفتىدە پېشىوالق شرفى قازانىبور، مزده اونى غلو ایله غبنا فاحشە اتهامە
قالشىور سکز رضا بک! بىلەم اما، چوچىلنى يك ايلرى واردېرىدىكز ئىن ايدرم.

علم السنه به عالم مدونات، او برندن صوکره شا کردي (له نورمان) که عين فکري مدافعه اينديکني
کو ستربيور. پکن هفته کي مكتوب عده سزه بوندن بحث ايمش اولدريم ايجوون، بودفعه ياقكنز (له نورمان)
اسني ذكر اينکله اكتفا ايدسيورم.

(آلفرد موری) نک بنه بومطالعه‌ده اولدیفی او لکی مکتوبلر مده کندیسندن حرفاً نقل ایتدیکم عباره‌له ثابتدر. مساعده ایدزسه کز، بونلره (ئه. نورزی) ایله (مورستان) ی ده علاوه ایده‌لم.

علم الله متخصص شهری (آبل هو والاق) مد لسانکه تورانی او ماسنده بالذات بیوک بر زرد
گوسترمش او ماسنده رغم بوایکی ذاتکه آچیق بر قناعته (مدجه توران لسانیدر) دلیلکنی آشاغیکی
هنا ره سله اعتراف اتکدده در :

«Pour E. Norris, le «soi-disant» médique était un idiome du groupe ouralo-altaïque, proche parent du magyar, de l'ostiaque, du permien et des autres langues de la même famille. A. Mordtemann en fit également un idiome ouralo-altaïque, mais il le rattacha au groupe turc ou tatar, supposa qu'un certain nombre d'élément indo-européens s'y étaient glissé à différentes époques, et lui donna le nom de susien, langue de la susiene.»

تزویج

«کویا (مه دیك) دینیلن بولسان، (کویا قیدی مولفکت کندی قناعته طائدر) (ئه. نوردى) نظرنده اورال - آلتاي زمرة السننه سنه داخلدر. بونك ماچار، اوستياق، و پرمىن امچىلرلە عىنى ئاملىدان دىكىر السننە يە صىقى بىرقابىي وارددر. آ. مورتىمان دە طبىق بويىلە مىدجەيى بىر اورال - آلتاي لسانى عد ايمشىدر. يالكز كندىسى، بونى تۈرك وقاتاز كومەسنه ربط اىتىش و مختلف تارىخىلرده بىرطاقىم هند - اوروبا عنصرلىرىنك اساس لسانە فارشىيغە قائل اولمىشىدر. آ. مورتىمان مىدجەيە (سوزىيان) لسانى عنواتى ويرىپوردى ! »

مد اساننک (تورانی) الـهـ دـن اوـلـدـیـغـهـ قـانـعـ اوـلـانـ عـلـمـانـکـ مـطـالـعـاتـیـ بـوـیـلهـ فـکـرـاـ اوـنـلـرـهـ مـخـالـفـ
اوـلـانـ بـرـنـاقـلـدـنـ عـبـنـاـ اـسـتـسـاخـ اـبـدـیـشـمـ، بـوـخـصـوـصـدـهـ ذـیـهـ قـدـرـ شـبـهـیـهـ اـمـکـانـ بـرـاقـازـ ظـنـ اـیدـرـمـ .
سـزـ مـدـلـکـ مـخـصـوـصـاتـ غـرـقـیـهـ وـمـدـنـیـهـسـیـ حـقـیـقـهـ کـیـ تـدـقـیـقـاتـیـ دـهـ بـوـمـبـاـحـهـ دـنـ اوـکـرـغـشـ اوـلـدـیـغـکـزـهـ
دـلـالـتـ اـیدـنـ بـرـچـوـقـ یـاـکـشـلـرـیـَـزـلـهـ ، بـوـیـلهـ بـرـچـوـقـ عـلـمـایـ خـفـتـلـهـ ، غـبـنـ فـاحـشـلـهـ اـتـامـهـ چـالـشـدـةـهـ ،
اجـتـهـادـاتـ فـاضـلـانـهـ کـزـهـ بـورـادـهـ وـاـورـوـباـ مـجـيـطـنـدـهـ دـکـلـهـ ، قـوـنـغـوـدـهـ بـیـلـهـ کـوـلـلـرـ . هـمـ نـرـهـلـهـ اـنـتـقالـ اـیدـلـدـیـ؟
اـولـ بـحـثـ بـوـیـلهـ مـیـدـیـ؟ اوـ اـدـعـاـ یـاـلـکـزـ بـنـمـ مـحـصـوـلـ تـخـیـلـمـ دـکـلـیـدـیـ؟... سـوـیـلـیـهـ کـزـهـ ، فـیـلـوـفـ رـضـاـ
تـوـفـیـقـ بـلـ اـفـنـدـیـ!

مکتوبکزده لسانک عرق بحثتنه مدار استدلال اوله ما یه جفنی رمقتاد بر طاقم ساده و معنائز دلیللره ایلری سودن غریب بر ادعا کزدها وارکه بوندن بحثه بیله حاجت کوره میوردم . علیا: (مد خاندان سلطنتی ، توران اسلریله آکبیلوردی . هدجه توران اسانیدر) دیسونلرده سز بونی (قوللاجق) کوینده توربکه سویلهین رومله نشیبه ایدیکزه حیرت ! مکر ، بولله جدی مباحثده بوقدر چو جقجه دلائلده استناد ایده میلرمش ! طوغرسی سز- صادر و نق فو قنده ده بر خصلتی حائزکز !

مکتوبکزده (قودامان) عنوانیله (طوغدی) يه دائز ایضاھات ویرمک آرزو ایتمشسکن . آرتق بخنث بوبیله بسیط دلیللره تأییده احتیاجی قلاماشدی . فقط سری مایوس برآقامق ایچون برآزده او ایضاھاتکزی کوزدن پچیرمک ایسته رم . سز بیلەدیکز شیلری او قدر چوق قاریشدیریورسکزکه ذھولاریکزی تصحیحه یتشملک قابل اولماپور . ایشته (طوغدی) کله بی حفندہ کی سوزلریکز !

« زردشتک والدینی برجیات ایکن (دوغدهوا) دییه چاغیریلیردی . بوكله نک جذرینی تشکیل ایدن - ایک پارچه سی یعنی (دوغد Doghd) جزئی ایرانی الاصلدر . بونده هیچ شبهه بوق ! (دخت) لفظی اونک عینی فقط تلفظ اعتباریله دها مدنی ولطیف بر شکادر . »

بوسوزلرده سزک ایشیدیکزکه حکم ایتدیکم يالکز بر تعییر موجوددر : دوغدی هووا ! اوندن اوتهسی تمـاـاـ کندی یا کلش تفسیراتکزدر . سز (علم السنـه) ده جذرک نه معنایه کلـدـیـکـنـی دـهـ اوـکـرـنـهـ عـشـسـکـنـ . جـذـرـ،ـ بـنـیـةـ الفـاظـیـ تـشـکـیـلـ اـبـدـنـ معـنـیـدارـ سـلـلـوـهـ دـیـنـیـرـ . کـلـهـ نـکـ شـکـلـ مـکـمـلـیـ ،ـ عـینـاـ جـذـرـ اوـلـهـ ماـزـ . بوـ،ـ اوـلـسـهـ اـفـعـالـ بـنـیـةـ اـصـلـیـهـ سـیـلـهـ قولـلـانـلـانـ ،ـ یـعنـیـ تـصـرـیـفـاتـهـ عـائـدـزـ وـائـدـدـنـ بـجـرـدـ ضـیـغـهـ لـرـنـدـهـ ،ـ تـکـهـ چـالـیـ مـادـهـ لـرـنـدـهـ کـوـزـیـلـورـ . اـسـمـ وـصـفـتـلـرـ مـطـلـقاـ سـرـکـدـرـ ،ـ عـلـمـ السنـهـ مـتـخـصـصـلـوـیـ جـذـرـلـکـ یـاـ اـفـسـالـ وـحـرـکـاتـهـ ،ـ یـاـ خـودـ نـدـایـهـ مـتـعـلـقـ بـرـ صـدـادـنـ عـبـارـتـ بـوـلـنـدـیـفـنـیـ بـرـ قـاعـدـةـ قـطـعـیـهـ حـالـنـدـهـ قـبـولـ اـیـشـلـرـدـرـ . آـکـلـدـیـکـنـیـ رـضـاـبـکـ ! سـزـ هـمـ (دـختـ) لـکـ بـرـکـلـهـ اوـلـدـیـفـنـیـ سـوـیـلـیـوـرـسـکـزـ . هـمـدـهـ اوـنـیـ جـذـرـدـیـهـ تـلـقـ اـیـدـیـیـوـرـسـکـنـ . بـونـکـ عـلـمـ السنـهـ دـهـ نـهـ قـدـرـ کـوـلـوـنـجـ بـرـ تـضـادـ تـشـکـیـلـ اـیـتـدـیـکـنـیـ بـیـلـسـهـ کـزـ کـنـدـیـ کـنـدـیـکـزـهـ بلـکـهـ سـاعـتـلـرـجـهـ کـوـلـسـکـنـ . اـنـسـانـ ،ـ يـاـلـکـزـ قـانـدـنـ ،ـ یـاـ خـودـ قـلـبـنـدـنـ عـبـارـتـ اوـلـهـیـلـیـمـیـ ؟ـ اوـکـاـ وـجـودـدـهـ لـازـمـدـرـ . اـیـشـتـهـ جـذـرـدـهـ بـوـیـلـهـدـرـ . اـیـکـ اـوـچـ جـذـرـ بـرـیـهـ کـلـهـ دـکـهـ کـلـهـ تـشـکـلـ اـیـزـ .

سـزـهـ جـذـرـیـ تـعـرـیـفـ اـیـچـونـ اـیـکـ مـثـالـ عـرـضـ اـیـدـهـیـمـ :ـ هـنـدـ -ـ اوـزـوـبـاـ لـسـانـلـرـنـدـهـ (نـ اـیـ) سـیـ بـرـبرـدنـ دـیـکـرـ طـرـغـهـ کـیـتـمـکـهـ ،ـ (سـتاـ) سـیـ دـهـ طـورـمـایـهـ دـلـالـتـ اـبـدـرـ . سـزـکـ کـیـ کـلـاـقـیـ هـیـثـتـ مـجـمـوعـهـ سـیـلـهـ جـذـرـ ظـنـ اـبـدـنـ عـلـمـاـ ،ـ اـکـثـرـیـاـ تـشـکـلـاتـ الفـاظـهـ اوـجـذـرـیـ آـرـاسـهـلـرـدـهـ بـوـلـهـنـازـلـرـ . اـونـکـ اـیـچـونـ اوـلـ (فـیـرـ) دـیـمـکـ اوـلـانـ (دـختـ) کـلـهـ سـنـهـ بـرـ(جـذـرـ) دـیـعـکـدـهـ کـیـ خـطاـکـزـیـ لـطـفـاـ تـصـحـیـحـ اـبـدـیـکـزـ . اوـنـدـنـ صـوـکـرـهـ (دـختـ هـوـواـ) تـوجـیـهـیـ نـرـهـدـهـ کـوـرـدـیـکـزـیـ سـوـیـلـیـلـیـکـ کـهـ اوـکـاـ دـائزـ بـحـثـ اـبـدـمـ . چـونـکـ بـنـمـ «ـاـنـدـیـفـمـ مـؤـلـفـلـرـ بـوـاسـمـکـ (آـوـسـتاـ) دـهـ طـوـغـرـیدـنـ طـوـغـرـیـیـهـ (طـوغـدـیـ) شـکـلـنـدـهـ حـمـرـ اوـلـدـیـفـنـیـ سـوـیـلـیـوـرـلـ . اوـزـمـانـیـ تـدـقـیـقـ اـیـچـونـ بـونـدـنـ بـشـقـهـ بـرـمـاـخـدـ ،ـ بـرـ تـارـیـخـدـهـ بـوـقـدـرـ . شـمـدـیـ جـوـابـ سـزـهـ قـالـدـیـ !ـ کـلـهـ لـمـ (دارـیـوـسـ قـودـامـانـ)ـهـ :

سـزـ قـودـامـانـکـ تـورـبـجـهـ دـکـلـ ،ـ روـمـجـهـ اوـلـدـیـفـنـیـ سـوـیـلـیـوـرـسـکـزـ . فـکـرـیـکـزـجـهـ (قوـ دـوـمانـ) کـلـهـ سـیـ یـوـنـانـجـهـدـهـ (قـیـصـهـ اللـیـ) مـعـنـاـسـنـهـ کـلـنـ (قوـدوـ -ـ مـانـوـسـ) تـوـکـیـنـدـنـ آـلـمـشـ !ـ بـونـیـ تـأـیـیدـ اـیـکـ اـیـچـونـ قـارـیـخـدـهـ (دارـیـوـسـ)ـلـکـ (دارـایـ کـوـنـهـ دـمـتـ) دـیـهـ مـعـرـوفـ اوـلـدـیـفـنـیـ سـوـیـلـیـوـرـسـکـزـ .

بنـ بـوبـیـلـهـ بـرـروـایـتـ اـیـشـبـتـمـهـدـمـ . سـزـدـهـ مـاـخـدـ کـوـسـتـمـیـوـرـسـکـزـ ،ـ اوـحـالـدـهـ شـمـدـیـلـکـ سـوـزـیـکـزـهـ اـعـمـادـ اـبـدـهـ مـیـهـ جـکـمـ . يـاـلـکـزـ شـوـبـخـشـدـهـ بـالـخـاصـهـ دـقـتـ اـبـدـهـ جـکـکـزـ بـرـنـقـطـهـیـ نـظـرـ دـقـتـکـرـهـ عـرـضـ اـیـتـکـدـنـ کـنـدـمـیـ آـلـهـمـیـوـرـمـ :ـ لـفـظـیـ جـنـاـسـلـرـهـ اوـبـنـامـقـ اوـتـهـدـبـرـیـ هـرـ مـلـتـدـهـ هـمـوـیـ بـرـاعـتـیـاـدـدـرـ . بـرـبـرـیـهـ مـخـاـصـمـ اوـلـانـ مـلـتـرـءـ حـکـمـدـارـانـ مـشـاهـیـرـ وـمـلـکـتـ اـسـمـلـیـ کـیـ عـنـوـالـمـیـ کـنـدـیـ لـسـانـلـرـیـهـ تـحـوـیـلـهـ الفـاظـکـهـ بـوـقـابـلـیـتـانـدـنـ استـقـادـهـیـ اوـنـوـنـماـزـلـ .

بزم مزاح غزنه‌لرینی او قورسە کىز ؛ خىماز اولان ملتىرى مىسوب مشاھىرك اسىلىرى او زىزندە لسانىزە نسبتىله نەقدىر او بىعون معنالىر كشىف ايدىدىكىنى كوردىسىكىز . قطۇپتىله ادعا اىتمەمك او زىزە بن اسىكى يۇنانىلىرىدە بو آثار دىغىلى كورىيورم . او نىز خىمىلىرى اولان ایران و مەد رجالتىك اسىلىرىنى خىلى مەعنالىر بىر مېشلىر . اىتكىنجى دارالىك اصل اسى اولان (اوغۇز) كىدە يۇنانىجەدە (پىچ) مەعناسىنە كان (اوخوس) ياخود (نوتوس) تعبيرىلە دكشىدىرىلدىكىنى مختلف ائرلەدن آكادىيورم ؛ سىز بونلىرى جىدىتىلەمى تلاقى ايدىيورسىكىز ؟ بىكا اوچنجى دارايى (كوتە دىست) صفتىلە ذكر ايدن برا ایران تارىزىنى كوستە بىيارمىسىكىز ؟ اردشىرە دراز دىست دىيلەمى ، دارالىكە (كوتە دىست) لقىلە آكادىيەنە بىر دايىل تشکىيل ايدىرى !

ئىنم تدقىقاتم بونك عكىسى ائبات ايدىيور . استرابون كىي بعض مۇلفلۇر بىنچى دارالىك قوللىرى او زۇن اولدىيەنى ، حتى كەندىسى آياگە قانقىدىيە زمان اللرینك دىزلىزىنى كەندىكىنى روايت اىتىكلىرى ضىرادە بىرى اردشىرە (ارتا كساركس) ويريان (دراز دىست) لقىلەك اصل بوكا خائىد اولدىيەنى ادعا اىتشىلسەزە اوچنجى دارايى (قىصە اللى - كوتە دىست) دىيلەكىپتە دائر بىرىقىد ذكر اىتمەمشلىردر . بوندىن بشقە هېچ برازىدە (قودامان) لىك (قودامانوس) دن بىبدل اولدىيەنى ده كورىمەدم . بۇ خصوصىدە ئانكىز ياكاشدر . (قودامانوس) دن (اوس) اداتى چىقاران بن دڭىم . ايم ذاتا قوداماندر . قاموسلەرە مراجعت اىدرىسى كىز تصحىح ذهاب بىورسىكىز . هەر حالدە بن ازمنە قىدىھە يە خائىد اولان روايات تارىخىنى تدقىقىنە - ولو كە بىك ضعيف اولسۇن - هېچ براجتىلاڭ درحال ردى طوغرى اولە ماپە جىتنە قائلە . اونك اىچۈن لطفاً بىكا مائىزىد كوستەمكىزى رجا ايدىيورم . دوشۇنلىكىزىدە جوابىي اوپىلە ويرىكىز افندىم .

كورىيورسىكىز كە سىزك هېچ بىر فىكىرىكىزى ، ادعا كىزى مقاپلە سىز براقييورم . حال بوكە ، سىزچوق شىلىرىدە سىكوندىن بشقە بىرىشى يامسايدىسىكىز . عجبا (يام سكىت) حىنده فىكىرىكىز نە ؟ بورنوڭكە مد ايمپراطىرى آرباسىلە تۈحىد اىتىدىكى بىذاڭك صو كردىن جىشيد شىكانە كىرمىش اولان امىسەنە پارلاق سكىت ؛ ياخود سكىت پادشاھى مەعناسى ويرمىسە نە دىيورسىكىز ؟

كىخسروك بىولك بىرى اسستىاغك ايرانىلىرىجە (توران) حكىمدازى اولدىيەندەن بىحث ايدىلىسىنە مقابىل ، بىآدمك مد حكىمدازى او لماسى طرف عالىكىزدىن اوافق بىر دە و تىكىنې دە دەكەجىك بىرماھىتى دە حاىز دىكلىيدىر ؟

تىزە مىكررأ يازدىلم بوققرەبى بىر كەرەدە مەهم بىر (تارىخ اقوام) مۇلەندىن دىكلىكىزىدە او كا كورە بىكا جوابىكى ويرىكىز رضا بىك ؟ شىمىدى المدەكى ائر ، « لو قونت پول دوسيه » نەك (قبل التارىخ زمانلىرىدىن دور تىجىددە قىدر تارىخ انوامە خائىد تدقىقات) عنوانلى بىر كىتاپىدە . بىنچى جلدك ٤ ٢٤ تىجىھى سەنچىقەنى آچىورم : (كىخسرو) لىك حسب يۇنىتىنە دائز شۇ معلومات نظرەمە اىلىشىور . عىنىا :

(كىخسرو) لىك ولادتى حىنده بىر چوق حكىيەلر ، مصالىلر و افسانەلر موجوددر . بونلىرىدە هەنە آزايانىسى بولۇنە بىلەر . فقط حقىقت ، (دېبىدور) طرفىدىن دەلگەك بىر كەنائىنە دائز ويرىلىنى معلومانىدە ذكر ايدماش كىي كورۇنىور . دەلگەك كەنائى شودر :

— مەدلەك حكىمدازانى برقاطرە انتالا اىتىدىكى زمان اي ليدىيالى ! آرتق سەن (بولندىغاڭ) يىردى طورەمە ئازىك آياقلەر (كەبىز) لىك قوملىرىنى طوغرى فراز ايت ! قورقق او زمان ئىب دەكلەر . (دېبىدور) بى كەنائى شۇ معنایي انھام اىتىك اىستەدىكىنى صو بىلۇر :

(کیخسرو) آنچه تندن مدیالی، پدر جهتندن ده ایرانی ایدی، و بومزالت صفتی سجایای عرقیه نئه صفوته صوک درجه اعتبار ایدن شرقیلرک پنه زیاده نظر دقتنه چاریدی . فی الحقیقه بوآدم، ایکی ملت، حق بالکه بربندن فرقی ایکی عرق آرمه سنه و قوع بولان اختلاط واشلاف مخصوصی ایدی . ایران مورخی (فردوی) نئه شهنامه سنه (کیخسروک ولادته داژ) تصویر ایدیلن افسانه ده عیناً بو کا دلالت ایدر .

« مواف » نک على العاده بر افسانه دن چیقاردیغی نتیجه بی کوریور میسکن؟ کندیسی استدلالاتی بوراده بر قابو . اولاً اون برنجی عصر بجزیه بازیلان بعض آثار فارسیه دن کیخسروک شهائی مصور تعریفانی نقل ایدیور .

صوکره او شهائی اصل آسیايلردن فرقی اولان (سکیتلر) ه تطبیق ایدیور . و، التایله کیخسروک یشادیغی تاریخنده یالکن مدبائیت دکل، بتون (ایران و مرد) ملته که (سارد) لوله قارشمش . اولان هویت هرقیه می بز (سدکت) شهخصیتی تئیل ایتدیکنه قائل اولیور .

بو بحث آتنوغرافی نقطه نظر ندن (ایران) تاریخنکه اک مهم صفحه بیدر .

سزکله مباحثه منده او نقطه به تماس ایتمک ایسته مدم . یالکن سوزمه برگره اعتماد بیوریکن ! اون سنده در او قودیم متعدد اثرلله ایچه تدقیق ایتدیکم (ایران و مرد) آتنوغرافی اوزرنده شویله بويله بعض معلومات دها وارد رکه ، شو آرمه لق بر طرفه طوبلا بورم . ایلریده بونلری بر کتاب شکننده نشر ایده سلیرسه کوره جکسکنر که بحث ، اویله بر قاج کتاب قارشدر مقاله الله ایدیله جك قدر بسیط اولمادیغی کی دلائل جدیه بده استناد ایتدیر لشد . شمدیلک سزی بونلرله صقیورم . آرمه منده کی مسئله کیخسرو دن اولکی مدلره عائد . او امرکدده بر توران شهخصیتی تئیل ایتدیکنه قانع اولان علمائی سوزلری سزه ممکن اولدیغی قدر نقل ایتم .

مخابراتک دوام ایتدیکی مدبیه ، قارشبلی آلدیغی شکای مقایسه ایدرسه کن ، نه طرفک ایبات مدعی ایچون بلا فاصله دلیللار اراهنده سنده کری قلمدادیغی ، هانکی طرفک ده یالکن (خروس) حکایه لریله مشغول اولدیغی و فکرینی قاج دفعه تبدیل ایتدیکنی کوریسکن . بیلمم بو مخابراتک بر آرده نشینه مساعدة بیور رمیسکن ؟ هیچ اولمازه ذات فاضلانه کنک طرافتی اوکا بر قیمت مخصوصه ویریور . نه ایسه ، بونی ده ایلریده دوشونورز ، شمدیلک نوجه اتکنک بقاشه .

سامیح فهمت